

معمای مسمومیت معتادان با سرب/احتمال بالابودن آمار معتادان فوت شده بر اثر تریاک سرب‌دار بالاست

یک ماه از روزی که پرویز افشار، سخنگوی ستاد مبارزه با موادمخدر خبر فوت سه معتاد تهرانی را بر اثر مصرف تریاک‌های آغشته به سرب تکذیب کرد، می‌گذرد؛ حالا خبر رسیده است که هشت تهرانی مصرف‌کننده مواد بر اثر مسمومیت ناشی از سرب جانشان را از دست داده‌اند.

به گزارش ایسکانیوز و به نقل از روزنامه وقایع اتفاقیه خبر در سایت پزشکی قانونی منتشر شده و منبع خبر هم محمدرضا قدیرزاده، عضو گروه مطالعات اعتیاد مرکز تحقیقات پزشکی قانونی، است. باتوجه به اینکه قدیرزاده در یکی از مصاحبه‌های قبلی‌اش مطرح کرده بود، بیمارستان‌ها مواردی مانند مسمومیت با سرب را به پزشکی قانونی ارجاع نمی‌دهند و این سازمان آماری در این زمینه ندارد؛ انتشار آمار از سوی این نهاد رسمی عجیب به نظر می‌رسد. قدیرزاده به این شبهه پاسخ می‌دهد و به وقایع اتفاقیه می‌گوید: بعد از اطلاع‌رسانی درباره افزایش سرب در تریاک و بالا رفتن آمار مسمومیت مصرف‌کنندگان موادمخدر، تعدادی از بیمارستان‌ها نسبت به این مسئله حساس شدند و مواردی را که بیمار به دلیل مسمومیت با سرب فوت می‌کرد به پزشکی قانونی ارجاع دادند تا این سازمان علت مرگ را تعیین کند. این هشت موردی که پزشکی قانونی اعلام کرده، همگی مواردی است که از بیمارستان‌ها به این سازمان ارجاع شده‌اند.

مرضیه نوری در این گزارش می‌نویسد: او مطمئن نیست که همه بیمارستان‌ها، بیمارانی را که بر اثر این عارضه جانشان را از دست داده‌اند، به پزشکی قانونی ارجاع داده باشند و حدس می‌زند که تعداد فوتی‌های تهران بیش از این باشد؛ این احتمال خیلی زیاد است که بعضی از بیمارستان‌های تهران به خاطر کمبود امکانات اصلاً متوجه این مسئله نشده باشند که علت اصلی مرگ بیمار چه بوده و تابلوی فوت را چیز دیگری نوشته باشند، مثلاً از آنجایی که مسمومیت سربی نارسایی کلیوی هم ایجاد می‌کند، ممکن است علت مرگ را مشکل کلیوی مطرح کرده و در واقع علت ثانویه را به عنوان علت اصلی مرگ ثبت کرده باشند.

این مسئول سازمان پزشکی قانونی تقریباً مطمئن است که در شهرها و استان‌های دیگر کشور هم تعدادی بر اثر مسمومیت با سرب فوت کرده‌اند اما اثبات آن را ممکن نمی‌داند؛ به علت عدم امکان تشخیص صحیح مسمومیت با سرب در سایر شهرهای کشور، امکان تعیین علت فوت دقیق بر اثر این مسمومیت وجود نداشته و به همین علت آمار کشوری آن قابل احصا نیست.

قدیرزاده می‌گوید که این آمار مربوط به سه ماه گذشته است و کسانی را که از اردیبهشت تاکنون به خاطر مسمومیت با سرب فوت کرده‌اند شامل می‌شود. به گفته او، این اولین بار است که سازمان پزشکی قانونی تعداد افرادی را که به خاطر مسمومیت با سرب فوت کرده‌اند، منتشر کرده و حدس می‌زند علت اینک یک ماه پیش سخنگوی ستاد مبارزه با موادمخدر مرگ بر اثر مسمومیت با سرب را تکذیب کرده این باشد که هنوز پزشکی قانونی آماری از فوت‌شدگان منتشر نکرده بود؛ اکنون سازمان پزشکی قانونی مسئله مرگ هشت نفر به خاطر مسمومیت با سرب را به طور رسمی به ستاد مبارزه با موادمخدر اعلام کرده و اسم و مشخصات این افراد را هم در اختیار آنها قرار داده است.

مدیرعامل جمعیت خیریه تولد دوباره که همیشه نسبت به اینکه چرا سازمان پزشکی قانونی دلیل مرگ‌ومیر معتادان را اعلام نمی‌کند، اعتراض دارد، حالا از اینکه این سازمان اقدام به انتشار این آمار کرده، متعجب است. او در مصاحبه‌های قبلی خود اعلام کرده بود که آنالیز درستی از دلایل مرگ‌ومیر معتادان وجود ندارد و سازمان پزشکی قانونی تاکنون نتوانسته به درستی اعلام کند که معتادان واقعا به چه دلایلی می‌میرند. عباس دیلمی‌زاده به وقایع اتفاقیه می‌گوید: وقتی سازمان پزشکی قانونی اعلام کرد که هشت نفر جان خود را به دلیل سرب موجود در تریاک از دست داده‌اند، اولین نکته‌ای که توجه مرا جلب کرد، این بود که چرا این سازمان چنین آماری را منتشر کرده است؟ اگر

پزشکی قانونی دارد دلیل مرگومیر معتادان را رصد می‌کند، چرا فقط این یک مورد را اعلام می‌کند و بقیه موارد ذکر نمی‌شود؟ چرا این علت را از دیگر علت‌ها جدا کرده و فقط آمار مربوط به مرگومیر بر اثر سرب را اعلام کرده است؟ اینکه گفته شده مرگ‌ها بر اثر سرب بوده دقیقاً چه معنایی دارد؟ آیا در بدن این افراد سرب بوده یا دلیل عارضه مرگشان مسمومیت با سرب اعلام شده است؟ در گزارش پزشکی قانونی این ابهامات وجود دارد و باید به آنها پاسخ داده شود.

او ادامه می‌دهد: پزشکی قانونی با اعلام این آمار نمی‌تواند بگوید که میزان مرگومیر معتادان بر اثر سرب افزایش یافته است چون در گذشته آنالیز دقیقی از علت مرگومیر معتادان وجود نداشته و حساسیت‌هایی که مدتی است در مورد افزایش سرب در تریاک‌ها ایجاد شده، باعث شده است که پزشکی قانونی و بیمارستان‌ها نسبت به این مسئله حساس شوند و آمارهایی هم در مورد مرگ معتادان به این دلیل منتشر شود و بعد افکار عمومی به این سمت برود که سرب، معتادان را به کام مرگ می‌کشاند، درحالی‌که در گذشته هم ممکن بود چنین مسئله‌ای وجود داشته باشد و همه بی‌اعتنا از کنار آن گذشته باشند. دلیلی زاده بر این اعتقاد است که پزشکی قانونی باید آنالیز دقیق و درستی از علت فوت همه معتادان ارائه کند تا سیاست‌گذاران بر طبق اطلاعات دقیق بتوانند برنامه‌ریزی‌های دقیقی داشته باشند.

۱۴ تیر، سردار محمدمسعود زاهدیان، رئیس پلیس مبارزه با موادمخدر نیروی انتظامی، هم اعلام کرده بود طبق بررسی‌های صورت گرفته، مقدار سرب در تریاک نسبت به سال‌های گذشته قدری افزایش داشته است، لیکن این مقدار نمی‌تواند در افزایش مرگومیر و نیز مسمومیت معتادان تأثیر زیادی داشته باشد. او همچنین گفته بود که مسئله سرب در تریاک‌ها در آزمایشگاه تخصصی در حال پیگیری است و نتایج آن اعلام خواهد شد. قدیرزاده در این باره هم می‌گوید: شاید نیروی انتظامی بتواند در مورد مقدار سربی که در تریاک‌ها وجود دارد نظر بدهد اما اظهار نظر در مورد این مسئله را که این میزان از سرب می‌تواند باعث مرگومیر معتادان شود یا نه، بهتر است به بخش بهداشت و درمان واگذار کند.

قدیرزاده توضیح می‌دهد؛ هیچ‌کدام از این هشت نفری که فوت کرده‌اند، علت مرگشان مسمومیت حاد نبوده یعنی به یکباره مقدار زیادی سرب وارد بدن آنها نشده بلکه مسمومیت‌ها مزمن بوده‌اند و به مرور زمان اتفاق افتاده‌اند؛ بنابراین ممکن است همان افزایش اندک میزان سرب در تریاک‌ها هم باعث مسمومیت و کشندگی شود زیرا در نهایت میزان تجمع سرب در بدن است که می‌تواند منجر به مرگ فرد شود. افزایش ناخالصی در موادمخدر و مسمومیت‌های ناشی از سرب، تعداد مراجعه‌کنندگان به مراکز درمانی را هم افزایش داد. بیماری‌ای که در گذشته چندان شایع نبود به یکباره آن قدر گسترش یافت که پیش‌بینی‌های وزارت بهداشت برای ذخیره داروی مورد نیاز درست از آب درنیامد و کشور با مشکل کمبود ژلاتور سرب مواجه شد. اکبر عبداللهی، مدیرکل دفتر سلامت روانی، اجتماعی و اعتیاد وزارت بهداشت، اعلام کرد: در پی مصرف تریاک‌های آلوده به سرب، ذخیره دارویی کشور مصرف شده و ایران با مشکل تأمین داروی ژلاتور سرب روبه‌رو شده است. داروی ضد این مسمومیت که برای هشت ماه ذخیره شده بود، در دو ماه تمام شده است. کمبود دارو باعث شده که ایران این دارو را در بازارهای جهانی جست‌وجو کند اما باز هم مشکل کمبود دارو حل نشده، باقی بماند: دو ماه است تمام عمده‌فروشی‌های دنیا، اعم از اروپایی و غیراروپایی را برای تأمین دارو پیگیری کردیم و کشورهای اروپایی هم اعلام کردند دیگر نمی‌توانند آن را تأمین کنند. وقتی این اظهار نظرهای مسئولان وزارت بهداشت را مرور می‌کنیم این سؤال پیش می‌آید که چه قدر احتمال دارد این بیماران به علت کمبود داروی مورد نیاز برای درمان فوت کرده باشند، قدیرزاده می‌گوید که احتمال دارد که مرگ این افراد با کمبود دارو در ارتباط باشد اما اظهار نظر درباره آن بسیار مشکل است. برای پاسخ صحیح به این سؤال باید بررسی شود که هر کدام از این بیماران در کدام بیمارستان فوت کرده‌اند و آیا آن بیمارستان در زمانی که بیمار به آن مراجعه کرده با مسئله کمبود دارو مواجه بوده است؟ البته این احتمال هم وجود دارد که بیماران به این علت فوت کرده باشند که میزان مسمومیت در آنها آن قدر شدید بوده که دیگر دارو هم جوابگوی مشکل آنها نبوده است. قدیرزاده به این پرسش با تردید پاسخ می‌دهد و می‌گوید این مسئله را از مسئولان وزارت بهداشت پیگیری کنید، آنها مرجع مناسب‌تری برای پاسخگویی به این سؤال هستند.